

A szomszéd kertjéből

Részletek

Adamik Lajos fordítása

1994 nyarán feleségemmel és két kisgyerekünkkel elgyalogoltunk Prágáig. Észak-Ausztriából, a Waldviertelből indultunk, a dél-csehországi tóvidéken át nagy ívet írtunk le Taborig, onnan pedig nyugatnak fordultunk, a Moldva felé. A folyót aztán észak felé követtük Prágáig. Kísérletünk alatt, hogy a szomszédos országhoz közelebb jussunk, fényképfelvételeket akartam gyűjteni, följegyezni a közvetlen találkozásokról eredő benyomásokat és a belőlük születő érzéseket. Kézikocsinkkal utakon és mellékutakon vonultunk a vidéken át.

A gyalogtúra Nove Bystricétől indult, az osztrák–cseh határtól. Feleségem, Magdalena, két kisgyerekünk, Camillo és Emilie és én egy kézikocsival és benne a legszükségesebbel, sátorral, rezsóval, edényekkel, ruházattal, fényképezőgéppel és írószközökkel vonultunk Dél-Csehországon át Taborig, majd tovább a Moldva menti Cervenáig. Onnan a Moldva mentén akartunk Prágáig tovább vándorolni. Mivel a régi partközeli utak a folyó felduzzasztása után víz alá kerültek, néhány szakaszt hajóval tettünk meg. Az utolsó duzzasztógát után a Moldvához megint közelebb, de sajnos nem közvetlenül a parton mehettünk Vestéig. A tartós kánikula meg a dimbes-dombos vidék arra kényszerített, hogy az utolsó szakaszt busszal tegyük meg. Az út során adódó találkozásokat, reakciókat, élményeket és benyomásokat a följegyzés különböző formáiba ültettem át.

1. nap

Indulás Ladendorfból délután 4 körül – a Weinviertelen és a Waldviertelen át – egy kis határátkelőig a Cseh-erdőben, Litschaunál. Innen végig kis utakon haladunk a cseh vidéken át. Egy Osaki nevű autókempinget keresünk – különös módon jó ideig senki nem tudta megmondani a környéken, hogy merre lehet. Aztán végre a keresett

helyen egy meglehetősen nagy, körülkerített teret találunk sátorozóknak, bungalóbérlőknek és lakókocsival utazóknak. Már este lett, és nagyon éhesek vagyunk. Vacsoránk magunkkal hozott dolgokból áll, a büfében még kapunk sört és limonádét. Kilenckor zár. Első sátorverés a már nyirkos réten, egy erdőirtáson a sűrűn benépesült kempingtábor szélén. Éjjel esik. Mi vagyunk itt az egyetlen idegenek. Körülöttünk csak cseh rendszámok. Meglepően kísérteties érzés, hogy a saját országhatár közvetlen túloldalán ennyire furcsán másnak hatunk, ennyire érezhetően idegenek vagyunk. De mintha ennek ellenére sem lennénk feltűnőek, senki nem vesz rólunk tudomást, senki nem látszik érdeklődni irántunk.

2. nap

Nove Bystricében helyet keresünk, ahová letehetnénk az autónkat. Két idősebb úr a Waldviertelből segít nekünk. Végül egy segítőkész fiatalasszony csakugyan bérbe ad nekünk egy parkolóhelyet a kertjében, amíg mi túrázunk. Kicseréljük a címeinket, aztán nekivágunk, először lejtmenetben a kisvároson át, míg végül kíváncsian és várakozással telve elkanyarodunk a hátsó felé, amelyről az útikönyvek jóformán semmit nem írnak. Először érezzük nyomasztónak a napot, nagyon meleg lett, és még nem szoktunk hozzá a gyalogláshoz, fogalmunk sincs a táj és az éppen megkezdett túra dimenzióiról. Az éhség újra meg újra a kicsiny, látszólag néptelen települések főterére hajt bennünket. Ám a forgalmasabb utaktól távol se vendéglőt, se boltot nemigen találni. Dobra Vodában egy egyszerű élelmiszerboltban végül kapunk konzervet és italokat. A bolt egy lakószobából áll, amely vásárlásra csábító holmival van telepakolva. Megpróbálunk másnapra reggelit rendelni. Hosszas tárgyalás és a boltosok hosszas tanakodása után eldől, hogy jöhetünk. A gyerekek kavicsokkal, fadarabokkal, homokkal játszanak meg mindazzal, amit az út mentén lelnek. Elmegyünk a közeli dombig, ott akarunk sátrat verni. Egy gyér liget szélén, ismeretlen kis vadonban találunk helyet aznap éjszakára. Camillóval egy biztonságos helyen kis tábortüzet csiholunk. A közelben tó is van. Szemközti partján libafarm. Az állatok kiáltásai kísértetiesen hatnak az egyébként oly nyugodt tájban. Az alkony mindenre sűrű leplet terít, csak néhány izgatott hattyú világít még sokáig a leszálló éjszakában. Tűzrakás után visszamegyünk asszonyainkhoz a sátorba, amelyet Magdalena már nagyon lakályossá tett. A kalandvágy boldog érzésével alszunk el. Éjszaka aztán megered az eső.

8. nap

Gyönyörű reggel. A kézikocsit elrejtjük az erdőben, és visszamegyünk a faluba. Sajnos elkéstünk, az összes üzlet bezár az orrunk előtt. A „restaurace” megint zárva van. Ennivalóul csak virslit sikerül szereznünk mustárral és kenyérrel. Az emberek viszont nagyon barátságosak. Még Bécsbe is sikerül telefonálnunk, és nagyapinak a születésnapjára gratulálunk.

A falu élete a főtérre összpontosul, a főtér közepén pedig elegáns barokk szökőkút áll gránitból. Java-motoron fiatal pár érkezik robogva, hogy fagyaltot vásároljon – a túlontúl sportos hazaindulásnál a fiatalember elveszíti barátnőjét. Számunkra nagyon mulatságos a jelenet, az ifjú pár viszont csöppet sem találja viccesnek. Visszamegyünk a sátrunkhoz. Szép fények a teátrálisan felhős égből, földek, egy útszéli Krisztus-kereszt és sok-sok csodálatos víz. Megkeressük a kézikocsinkat, és a vízhez megyünk, ahol kora délután sok a fürdőző. Egy játékos kedvű kutya az emberek holmija után kapdos. A legtöbben majdnem meztelenül fekszenek a napon, alszanak, belegázolnak a vízbe és úszkálnak egy kicsit, oda-odakiáltanak valamit az ismerősüknek, bolondoznak, fekszenek a pokrócukon, magazinokban lapozgatnak, közben talán katasztrófákra, háborúra és gatzettekre gondolnak, „sztárookra” és „celebekre”, erotikára, szexre és ehhez hasonlókra.

Megint a régi helyünkön, a tó túlsópartján állítjuk fel a sátrat. A gyerekek fürdenek, amíg a vörösbe forduló nap le nem megy a közeli fák mögött. Még ilyen későn is jönnek emberek a vízhez. A szemközti parton fiatalok táboroznak valamivel idősebbek felügyelete mellett. Tábor tűz, füstoszlopok és időnként hangfoszlányok, amelyek egyre halkabbá válnak. Eloltjuk kis tábor tüzünket, megmosakszunk, megpisiltetjük a gyerekeket, elmegyünk magunk is, veszekszünk egy kicsit a féktelen gyerekekkel, keressük a másik test melegét, és hamarosan elalszunk.

14. nap

Kellemes ébredés – elhatározzuk, hogy még egy napot és még egy éjszakát maradunk Taborban. Esett, a kicsi, de szép előkertből a nyitott ablakon át nyirkosan árad be szobánkba a levegő, hűvös illatot áraszt. A ház magasan a folyó fölött áll, előttünk kitarulkozik a környező táj. Gazdag és kitűnő reggelit kapunk. Megint nagyon meleg van. Bevásárláskor kettéválunk, mert nem tudom elviselni Magdalena intenzív stílusát. A gyerekekkel a Jordan-tavat keresem, amely állítólag a város közepén van. A gyerekek szenvednek a hőségtől, de egy-egy érdekes felfedezés újra meg újra eltereli a figyelmüket. A tónál majdnem pucérra vetkőztetem őket, hogy

a helybeli gyerekekkel fűrődhessenek. Magam fekete nadrágban és fekete ingben ülök a parton, erős kontrasztot képezve a többnyire félmeztelen nőkkel és gyerekekkel. A közeli lakótelepről, amely az Öreg-Duna mentén épült szociális bérházakra emlékeztet Bécsben, délután egyre több érdekes ember érkezik a vízhez. Egy feltűnően alacsony, testi kvalitásait teátrálisan kidomborító nő vonul el előttem kisgyerekekkel. Mint mindig, most is nálam van a kamera, de nem merem lefényképezni, mert egész idő alatt engem bámul. Ebben a pillanatban – éppen amikor nem figyelek a gyerekeinkre – Emilie közvetlenül a többi lubickoló gyerek mellett elsüllyed a vízben, mert egy láthatatlan gödör tátong alatta a tó fenekén. Camillo szerencsére azonnal kiált, én pedig kölykeit védő hímoroszlán módjára, fajom külső jeleivel, ruházatommal együtt vetem magam a vízbe. Kihúzó Emilie-t, és igyekszem kirázni belőle a vizet, amit benyelhetett. Egy nő aztán Camillót is odahozza. A rémültségtől ő is nyelt némi vizet. Mindhárman meg vagyunk szeppenve. Emilie letört, talán még elgondolkodóvá is vált. Sápadtan távozunk a helyről. Még mindig nagy a hőség. Az ing és a nadrág megszárad rajtam, mielőtt még a panziókba érkeznénk.

Este egy „hospodá”-ban vacsorázunk, a placcon előtte részeg férfiak pisztollyal szórakoznak. Engedjük, hogy a gyerekek játsszanak egy játszótéren, jelenetek zajlanak a kutya- meg a gyerektulajdonosok között, heves viták a különböző érdekcsoportok között. A véletlenül erre járó akár idillnek is érzékelhetné ezt a szociális mikroklímát. Egy pár feltűnően viselkedik. Nem zavartatják magukat, és kölcsönösen bekrémezik egymás hátát, de olyan módon, hogy a plasztikus előadás csekély módosítással egy szexjelenet előjátékává válhatna.

Este, lefekvés előtt, Emilie még feltétlenül telefonálni akar nagyival, és utána persze megint eleven. Éjjel vihar támad, megint esik, ezt az éjszakát szerencsére még a lakásban töltjük.

17. nap

Paseka – Knizata – Vlasenice.

Elfogyott az élelmünk, az éhünk egyre nő, Jistebnicében remélhetőleg kapunk majd enni valamit. Errefelé már érezni Prága hatását. Sok házat szemmel láthatólag a prágaiak használnak nyaralónak. Találunk egy modern strandfürdőt is. Megpihenünk, elfogyasztjuk maradék elemőzsiánkat, Magdalena és a gyerekek fürdenek is egy kicsit, én addig egy nyárfa árnyékában ejtőzöm.

Aztán irgalmatlan hegymenet következik. Ez a legmeredekebb és leg-hosszabb emelkedő, amit eddig le kellett küzdenünk. A rekkenő hőségtől meg a megerőltető úttól mind ingerültek vagyunk, és többet veszekszünk, mint egyébként – ilyenkor minden apropó kapóra jön. A végtelennek tetsző hegygerincen gabonaföldek nyújtóznak, a kombájnok már learatták őket. Végre-valahára Jistebnicébe érünk, búcsú van, sőt van egy „restaurace” és egy üzlet is! Rántott húst eszünk sült krumplival, sört, kólát és vizet iszunk... a kemény túra után különösen jólesik az étel. A sör lezúdul a nyelőcsövön, és enyhe, gyors mámor áll be.

Harminc fok körüli hőmérsékletnél az árnyas utak még elviselhetők, de vannak hosszú szakaszok is, ahol semmi árnyék nincs. A könyörtelen hőség ilyenkor az egész testet perzseli. Magdalenának sikerül szívélyes emberekre bukkannia, akik befogadnak minket éjszakára.

Hatalmas, saját építésű családi ház a szállásunk, benne egy nagy nappalival, amit elfoglalhatunk. Először is megint alaposan megmosakszunk, mindig a kezünk, az arcunk és a lábunk a legpiszkosabb. Este még elmegyünk a búcsúba, megígértük a gyerekeknek, és nekünk is jólesik, hogy ilyen könnyedén és frissen mosakodva sétálhatunk be a falu főterére. A búcsú, mint nálunk is, Szent Magdolnának van szentelve. De sajnos már az összes ringlispíl bezárt. Annyit azért még sikerül elérnünk, hogy az egyik körhintát a gyerekek kedvéért beindítsák. Négyszer egymás után élvezhetik a suhanást körbe-körbe. Utána enni akarunk valamit, de már csak hideg ételek vannak. Két fiatalasszony szépen terített tálat hoz nekünk kolbásszal, hússal, paprikával és uborkával. „Otthon”, a szállásadóinknál még meghívnak bennünket kávéra, amelyhez sör és pálinka csatlakozik.

A falunak szép a fekvése, nagy főtere érdekes módon lejtőre épült, szökőkút áll rajta, és takaros polgári házak veszik körül. A község ügyel rá, hogy az út széle le legyen kaszálva. Van egy uszoda, és még más szabadidős intézmények is vannak a fiataloknak.

19. nap

Reggel fél nyolckor Magdalena kioson a sátorból, és friss tejet hoz egy gazdától. A nap máris erősen süt, így lerövidítjük a reggelit, és fölkerelkedünk Milevskóba. Délkelet felé vesszük az irányt, hogy kikerüljünk az északi hegyeket. Rettenetesen meleg van, de ugyanolyan szép is az út! Mérédek réteken tehenek legelnek, tiszta levegő, erdő, egy patak. Tíz kilométert gyalogolunk anélkül, hogy települést látnánk. Az irányjelző táblákon ilyen neveket látunk: Hronova Vesce, Modllikov, Vratisov, Ulksice; végül aztán, hosszú tikkadás után: Bozeticce. Itt azonban nem találunk „restauracé”-t, még egy hegyen át kell kelniünk, hogy Sepkovba jussunk. Ott minden van: „restaurace” is, szállás is. Az út menti hotel kicsit barátságatlan ugyan, de egész jól felszerelt és olcsó, a pincérek és pincérlányok fekete-fehérben! Az egyik vendég úgy fest, mintha egy gazda fia volna valamelyik közeli völgyből.

Országúti atmoszféra.

Innen talán vonattal mehetünk tovább Cervenáig, a Moldváig, ahol aztán a folyó mentén akarunk tovább haladni Prága felé.

22. nap

Hajón akarunk lejutni a víztározón az orliki duzzasztógátig. Első próbálkozásunk kudarcba fúl, mert kézikocsinkkal nem engednek fel a fedélzetre. Így marad még néhány óránk a parton. Aztán sorba állás közben a németül beszélők teszik ránk a legkellemetlenebb benyomást, helyesebben mondva minden, ami német. Talán mert értjük a nyelvüket, az övéket és a miénket, így pedig gátlástalanul demonstrált pimaszságaikat, ostobaságukat és önteltségüket is – hisz ezek szintúgy a mieink is.

Második nekifutásra feljutunk a hajóra, és megkezdődik a levegős út, pedig a hajó zsúfolásig tele van emberekkel és poggyásszal. Egyszer át is kell szállnunk. Camillo iszik egy förtelmes pohár meghatározhatatlan tartalmából, amit valaki ott hagyott az asztalon. Közben még egy darázs is megcsípi, és átható bömbölésbe kezd. Így aztán lemaradunk a következő kompról. Félünk, hogy az utolsót is elszalasztjuk, és ennek megfelelően nagy a pánik.

Végül elérjük hajóútunk célját, a hatalmas duzzasztógátat. Még egyszer megfürdünk a meleg, alkonyian bársonyos vízben, úgy, ahogy a többiek is – meztelenül. Különös érzés lubickolni a nyugodt, széles vízben egy szakadék szélén. Nem szeretném elképzelni, ahogy ez az irdatlan víztömeg egyszer csak áttöri a gátat. A duzzasztógát lábánál megszokott medrében folyik tovább a Moldva Prága felé.

Egy eléggé lepukkadt büfében csak úgy-ahogy sikerül elvernünk az éhünket és a szomjunkat. Az iszákosok, akik kutyájuk társaságában támasztják a pultot, a barátságtalan eladónők rosszkedve és a nem túl csábító kínálat együttesen arra készítetnek bennünket, hogy odébbálljunk.

Elgyalogolunk a következő kempingig, amely rögtönzött szállásfélék gyűjteménye, és sátorhelyet keresünk magunknak. Kézikocsinkkal és egész megjelenésünkkel nemigen különbözünk itteni kortársainktól, mégis különleges jegyek lehetnek rajtunk – a gyerekek nem haboznak kinevetni minket.

Van viszont innivaló: sör és limonádé.

27. nap

Kora reggel: szép fények, minden csendes, a nyaralás hősei még alsznak, a víz várhat, néhány hattyú szinte mértani vonalakat húz a tó sima felületére. Hiába volt hűvös az éjszaka, máris nagy a meleg. Örülünk a hűs víznek.

Első úticélunk Veste, onnan majd busszal akarunk Prágáig jutni. Most már közel egy hónapja, hogy úton vagyunk, és mindannyian haza akarunk menni. Egy végtelennek tűnő, zsinóregyenes út már megint azt érezteti velünk, hogy még soha nem volt ekkora nagy a forróság. Egy óriási hídon visz át, amely a Moldva völgye fölé feszül. A gyerekek képtelenek a saját lábukon járni. Napernyőt szerkesztünk a kocsi tetejére, és áthúzzuk őket egy dombon a buszállomás irányába. Szerencsére egy étterem mellett visz el az utunk, amely árnyékkal, nemzetközi konyhával és hideg italokkal vár bennünket.

Mielőtt elérjük a buszállomást, még egyszer megfürdünk a Moldvában. A víz nagyon finom, a helybeliek pedig ügyet se vetnek ránk.

Ideges várakozás a buszra. Ha nem tud magával vinni, rostokolhatunk a tűzforró országúton, és nem tudhatjuk, hogyan jutunk tovább. Szerencsére aztán elég nagy a busz ajtaja, és felszállhatunk. A buszút alatt az összes utasnak (nekünk is) a testére ragad a ruhája. Nők könnyű öltözetben, a felhevült női testeken kevés alsónemű, a férfiak ülepét rövidnadrág takarja, derekukat és izmaikat ujjatlan trikó. A melegsínű esti fényben egyik-másik buszmegállónál is búcsújelenetek tanúi vagyunk. Falusi emberek, akiknek vasárnap este fel kell utazniuk a városba. Közeledünk Prága felé. Emberi létesítmények egymás hegyén-hátán. Növekvő sűrűségük egyre nyilvánvalóbban jelzi a város közelségét. A busz sokáig kanyarog a külvároson át, mígnem begördül a buszpályaudvarra. Utazásunk céljához értünk.

Kimerülten esünk be a legközelebbi presszóba, amely katonákkal és más ivókkal, férfikkal és nőkkal van tele. Enni a szomszédban lehet.

Világosan érzékelni, hogy a szociális kapcsolatok itt lényegesen hűvösebbek, városiasak. Megfizethető szállás sincs a közelben, amely a kocsinkkal együtt be tudna fogadni minket. A taxisofoőrök sem törik magukat, hogy segítsenek. Két gyerekünk meglehetősen piszkos, Emilie-nek sebes a térde, de Magdalena és én sem keltünk túl megnyerő benyomást. Végre, már késő estére jár, egy sokszobás sportszállóban találunk helyet. Kézikoscsinkkal föl kell kászálódni a villamosra. Az elég olcsó hotelt éjjeliőr őrzi juhászcutyával. Mi csak egyet akarunk: aludni. Csak a fürdőkád vizéből derül ki igazán, hogy valamennyien milyen piszkosak vagyunk. Bérelt ágyaink valósággal magukba szippantanak.

28. nap

Ébredés a hotel TIP-ben (ami egy fitnesszhotel), bőséges reggeli szer-tartásos szervírozással. Villamossal megyünk be a centrumba, a főpályaudvarra. Hamarosan van is egy vonat Sobeslavba. Ott átszállunk egy mellékvonalra Jindrihu Hradec felé. Ezzel az állomással már találkoztunk vándorutunk során. Innen kisvasút visz Nove Bystricébe. Már közel vagyunk a határhoz, de még teszünk egy nagy ívet a gyönyörű tájon át, amelyet gyalogszerrel is bejártunk. A vonat minden lakott helynél megáll, az erdő közepén vagy akár egy kis bakterháznál is. A mozdonyvezető és a kalauz néha maga is leszáll, hogy másokkal együtt igyon egy kútból, vagy meghívassa magát egy kupicára. Jókedvű emberek, akik nevetnek, visszaszállnak, aztán megyünk tovább. A kocsikat hátizsákkal és áttörrel felszerelt fiatalok töltik meg, már várják őket a haverjaik valamelyik tó partján.

Nagyon lassú, zötykölődős út a rozoga síneken, sok szemaforral erdőn és mezőn. Érdekes megfigyelni, hogy ugyanazok az elemek mint állnak össze új meg új képekké.

Látjuk első kempingezőhelyünket, még azt a helyet is, ahol a nő Lao-cet olvasott, a bunkert is, amely bár mohalepetten, de bevetésre készen áll ki a földből.

Némi keresgélés után, autónk őrzői ugyanis éppen nincsenek otthon, visszarakodunk az autóba. A határon még megvacsorázunk, aztán visszatérünk Ladendorfbba. Boldogan lépünk be kőstrunkba, amelyet úgy hívnak: otthon.

